

Azərbaycan Respublikası adından

QƏRAR

Bakı şəhəri

İş № 2(102)-1445/2019

18.02.2019

ALİ MƏHKƏMƏ

**Azərbaycan Respublikası adından
Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi
Mülki Kollegiyasının
Q Ə R A R İ**

İş № 2(102)-1445/2019

18 fevral 2019-cu il

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası, hakimlər Hacıyev Sənan Firudin oğlu (sədrlik edən və məruzəçi - hakim), Əsgərov Qürbət Ağa oğlu, Vəliyeva Elşanə Rafiq qızından ibarət tərkibdə, Qılıcova Sevda Mübariz qızının katibliyi,

Ərizəçi1 və maraqlı şəxs Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsinin vəkili ***-nin iştirakı ilə,

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 18.10.2018-ci il tarixli, 2(104)-3344/2018 nömrəli qətnaməsindən maraqlı şəxs Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsinin kassasiya şikayəti üzrə mülki işə baxaraq,

MÜƏYYƏN ETDİ:

Ərizəçi1 məhkəməyə ərizə ilə müraciət edərək onun 1979-cu ilin əvvəlindən 1989-cu ilin sonunadək ünvan 1 ünvanında yerləşən "Otdelspespromstroy" trestinin 1 və 2 saylı Kirovabad səyyar Tikinti İdarələrində fəhlə, usta, iş icraçısı işləməsi faktının müəyyən olunması barədə qətnamə qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Gəncə şəhəri Nizami rayon Məhkəməsinin (hakim A.Mahmudov) 29 iyun 2018-ci il tarixli, 2(044)-3228/2018 nömrəli qətnaməsi ilə ərizənin təmin edilməsi və Ərizəçi1 Gəncə şəhərində yerləşən "Otdelspespromstroy" trestinin 1 və 2 saylı Kirovabad səyyar Tikinti İdarələrində fəhlə, usta, iş icraçısı işləməsinin hüquqi əhəmiyyətli fakt kimi müəyyən edilməsi qəet edilmişdir.

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının (hakimlər L.S.Süleymanov, İ.Ə.Şəfiyev və A.V.Bayramov) 18.10.2018-ci il tarixli, 2(104)-3344/2018 nömrəli qətnaməsi ilə ərizəçinin apellyasiya şikayəti qismən təmin edilmiş, Gəncə şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsinin 29 iyun 2018-ci il tarixli qətnaməsi dəyişdirilmiş, Ərizəçi1 1980-ci ilin əvvəlindən 1989-cu ilin sonunadək "Otdelspespromstroy" trestinin 1 və 2 saylı Kirovabad səyyar Tikinti İdarələrində işləməsi faktı müəyyən edilmişdir.

Maraqlı şəxs Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsi və vəkili *** iş üzrə Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 18.10.2018-ci il tarixli qətnaməsindən kassasiya şikayəti vermişlər.

KASSASIYA ŞİKAYƏTİNİN DƏLİLLƏRİ:

Maraqlı şəxs Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsi və vəkili *** iş üzrə Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 18.10.2018-ci il tarixli qətnaməsindən kassasiya şikayəti verərək, onun ləğv, iddianın rədd edilməsi barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdirlər.

Kassasiya şikayəti belə əsaslandırılmışdır ki, qətnamədə işin həqiqi halları araşdırılmamış, obyektivliyə yol verilmişdir. Məhkəmə sözügedən qətnaməni maddi və prosessual hüquq normalarına riayət etmədən qəbul etmişdir.

Ərizəçinin təqdim etdiyi sənədlərdə qeyd edilən iş stajlarının qarşılıqlı yoxlanılması mümkün olmamışdır. Məhkəmə ən azından müvafiq təşkilatlara sorğu verməklə müvafiq araşdırma apara bilərdi. Lakin məhkəmələr bu istiqamətdə heç bir araşdırma aparmamış və nəticədə qeyri-obyektiv, əsassız bir qətnamə qəbul etməklə “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərini pozmuşdur. Bundan başqa, yuxarıda qeyd edilən iş stajlarının qarşılıqlı yoxlanılmasının mümkün olmaması səbəbindən ərizəçinin “otdelspespromstroy” trestinin 1 və 2 sayılı Kirovabad səyyar Tikinti İdarələrində işləməsi faktı mübahisə doğurur və ona görə də onun ərizəsi baxılmamış saxlanılmalı idi.

PROSESSUAL MƏSƏLƏLƏR:

Məhkəmə iclasında iştirak edən maraqlı şəxs Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsinin vəkili *** kassasiya şikayətini müdafiə edərək, onun təmin edilməsini, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsinin ləğv edilərək iddianın rədd edilməsi barədə qərarın qəbul olunmasını xahiş etmişdir.

Ərizəçi1 məhkəmə iclasında vəkilətsiz iştirak etdiyinə görə AR MPM-nin 67-ci maddəsinə uyğun olaraq işə onun izahatı alınmadan baxılmışdır.

HÜQUQİ MƏSƏLƏLƏR:

Azərbaycan Respublikası MPM-in 416-cı maddəsinə əsasən kassasiya instansiyası məhkəməsi apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiqini yoxlayır.

Kassasiya kollegiyası Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası qəbul etdiyi 18.10.2018-ci il tarixli qətnaməsi ilə razılaşmayaraq, hesab edir ki qətnamə maddi və prosessual hüquq normalarının pozulması ilə qəbul edilmişdir.

Belə ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən müəyyən edilmiş işin hallarından görüldüyü kimi, Azərbaycan Respublikası Dövlət Arxivinin Gəncə filialının 26 aprel 2018-ci il tarixli, 185/5 nömrəli arxiv arayışına əsasən, “Otdelspespromstroy” trestinin Həmkarlar İttifaqının təklifi ilə 1980-ci ildən həmin Trestdə işləyən və 1984-cü ildə ev növbəsinə dayanan Ərizəçi1 Kirovabad şəhər X3 İcraiyyə Komitəsinin 31.12.1987-ci il tarixli, 22 nömrəli qərar-protokoluna əsasən ona *** nömrəli mənzili verilmişdir.

Yaşayış yeri üzrə qeydiyyat haqqında ***** nömrəli arayışa əsasən, Ərizəçi1 və ailə üzvləri 30 dekabr 2002-ci il tarixdən *** nömrəli mənzilində qeydiyyatdadırlar.

AN-İ ***** nömrəli Daşınmaz əmlakın alqı-satqı müqaviləsinə əsasən, Ərizəçi1 mülkiyyətində olan *** nömrəli mənzilini 27.09.2006-cı il tarixdə X1.

“Razvitie” Azərbaycan-Rusiya-Avstraliya-Türkiyə Birgə müəssisəsinin 07.06.2018-ci il tarixli arayışına əsasən, “Razvitie” Azərbaycan-Rusiya-Avstraliya-Türkiyə Birgə müəssisəsi “Otdelspespromstroy” Tikinti Trestinin hüquqi varisidir. Ərizəçi1 həqiqətən “Otdelspespromstroy” trestinin 1 və 2 sayılı Kirovabad səyyar Tikinti İdarələrində (KSTİ-1 və KSTİ-2) 1979-1989-cu illərdə fəhlə, usta, iş icraçısı işləmişdir. Lakin müəssisənin inzibati binası 1998-cü ildə Gəncə şəhərində dislokasiya olunmuş Daxili Qoşun hissəsi tərəfindən tutulduğundan və arxiv sənədləri dağıdıldığından onun sosial sığorta stajını günlər və aylar üzrə təsdiq edə bilməmişlər.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Arxivinin Gəncə filialının 16 fevral 2018-ci il tarixli, 72/5 nömrəli arxiv arayışına əsasən, Kirovabad şəhər 1 və 2 sayılı Səyyar Tikinti İdarələrindən arxiv sənədləri arxivə təhvil verilməmişdir.

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsinin 02.06.2018-ci il tarixli, 50/1919 nömrəli məktubuna əsasən, “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən əmək pensiyalarının təyin edilməsi, sosial sığorta stajının müəyyən olunması, əmək pensiyası sənədlərinin rəsmiləşdirilməsi, baxılması və saxlanması Qaydalarının 3.1.1-ci hissəsinə əsasən, Qanunun qüvvəyə mindiyi günədək sığortaolunanların qazanılmış əmək pensiyası hüquqlarının nəzərə alınması üçün iş stajının əmək kitabçasına **əsasən müəyyən edildiyi bildirilmişdir.**

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin:

305.1.1-ci maddəsinə əsasən məhkəmə hüquqi əhəmiyyəti olan faktların müəyyən edilməsi haqqında işlərə xüsusi icraat qaydasında baxır;

307.1-ci maddəsinə əsasən məhkəmə fiziki və hüquqi şəxslərin şəxsi və ya əmlak hüquqlarının əmələ gəlməsi, dəyişməsi, xitam verilməsinin asılı olduğu faktları müəyyən edir;

307.2.11-ci maddəsinə əsasən məhkəmə qanunvericilikdə müəyyən edilməsinin başqa qaydası nəzərdə tutulmamışsa, hüquqi əhəmiyyəti olan digər faktların müəyyən edilməsi barədə işlərə baxır;

308-ci maddəsinə əsasən məhkəmə hüquqi əhəmiyyəti olan faktları o zaman müəyyən edə bilər ki, ərizəçi həmin faktları təsdiq edən lazımı sənədləri başqa qaydada ala bilməsin, yaxud itirilmiş sənədlərin bərpası mümkün olmasın.

Ərizəçi ərizəsində bu faktın tanınmasının ona pensiya təyin edilməsi üçün lazım olduğunu qeyd etmişdir.

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən əmək pensiyalarının təyin edilməsi, yenidən hesablanması, bir növündən başqa növünə keçirilməsi və ödənilməsi Qaydalarının 3.2-ci bəndinə əsasən 2006-cı il yanvarın 1-dək sığortaolunanların qazanılmış əmək pensiyası hüquqlarının nəzərə alınması üçün iş stajı aşağıdakı sənədlər üzrə PAS-a daxil edilmiş məlumatlara əsasən müəyyən edilir:

3.2.1. əmək kitabçası;

3.2.2. əmək fəaliyyəti barəsində sənədlər üzrlü səbəbdən (təbii fəlakət, qəza, dağıntı, yanğın, hərbi əməliyyatlar, milli münaqişə və digər fəvqəladə hallarla bağlı) təqdim edilə bilmədikdə və həmin sənədləri başqa qaydada bərpa etmək mümkün olmadıqda, məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı;

Göründüyü kimi, qüvvədə olan qaydalara əsasən yalnız əmək fəaliyyətinə dair sənədlər üzrlü səbəblərdən təqdim edilə bilmədikdə və həmin sənədləri başqa qaydada bərpa etmək mümkün olmadıqda, əmək stajı məhkəmə qaydasında müəyyən edilə bilər.

Lakin ərizəçinin aşağı instansiya məhkəmələrində işə baxılarkən verdiyi izahatından görünür ki, o, əmək kitabçasını itirdiyindən və buna dair arxiv arayışı ala bilmədiyindən 1979-1989-cu illərdə “Otdelspepromstroy” Tikinti Trestində işləməsi faktını məhkəməyə qaydasında təsdiq edilməsi qənaətinə gəlmişdir.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi faktı müəyyən edərək ərizəçinin istinad etdiyi halların adıçəkilən qaydaların 3.2-ci bəndində əks olunmuş üzrlü hallara aid olub-olmadığını yoxlamamışdır.

Digər tərəfdən, “Otdelspepromstroy” Tikinti Trestinin hüquqi varisi olan “Razvitie” Azərbaycan-Rusiya-Avstraliya-Türkiyə Birgə müəssisəsinin 07.06.2018-ci il tarixli arayışı ilə də ərizəçinin “Otdelspepromstroy” trestinin 1 və 2 sayılı Kirovabad səyyar Tikinti İdarələrində (KSTİ-1 və KSTİ-2) 1979-1989-cu illərdə fəhlə, usta, iş icraçısı işləməsi müəyyən edilir.

Odur ki, İş üzrə yekun qərarın qəbul edilməsi üçün işin faktiki halları ilə bağlı qanunvericiliyin tələb etdiyi yuxarıda qeyd edilən halların araşdırılması zərurəti olduğundan, kassasiya şikayəti qismən təmin edilməli, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsi ləğv edilməli, iş yenidən baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərməlidir.

Azərbaycan Respublikası MPM-in 420-ci maddəsinə əsasən kassasiya instansiyasında işə baxan məhkəmənin qərarında şərh edilən göstərişlər həmin işə yenidən baxan məhkəmə üçün məcburidir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 417.1.3-cü maddəsinə əsasən kassasiya məhkəməsi işə baxarkən: apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnamə və ya qərarladını tamamilə, yaxud qismən ləğv edib işi yenidən baxılmaq üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərə bilər.

Göstərilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası MPM-in 416-417, 419, 421-ci maddələrini rəhbər tutaraq, məhkəmə kollegiyası

QƏRARA ALDI:

Maraqlı şəxs Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Gəncə şəhəri Nizami rayon şöbəsinin kassasiya şikayəti qismən təmin edilsin.

İş üzrə Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 18.10.2018-ci il tarixli, 2(104)-3344/2018 nömrəli qətnaməsi ləğv edilsin və iş yenidən baxılması üçün həmin məhkəməyə göndərsin.

Qərar qəbul edildiyi andan qüvvəyə minir.

Sədrlik edən:

Hakimlər:

Əsli ilə düzdür

Ali Məhkəmənin hakimi

Hacıyev

Sənan